

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 442/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátska kancelária, L. Novomeského 25, Pezinok, pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 349/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len

„okresný súd“ alebo „porušovateľ“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 349/2012 (ďalej aj „namietané konanie“).

V sťažnosti sťažovateľ uviedol, že v namietanom konaní o ochranu osobnosti má postavenie navrhovateľa. Konanie trvá viac ako tri a pol roka, okresný súd uskutočnil vo veci iba jedno pojednávanie, a to 24. októbra 2013, ktoré bolo odročené na 13. marec 2014. Pojednávanie nariadené na 13. marec 2014 bolo zrušené. Od 24. októbra 2013 ku dňu podania ústavnej sťažnosti okresný súd neuskutočnil vo veci žiadne riadne pojednávanie, a to za obdobie viac ako dva roky a sedem mesiacov. Sťažovateľ je toho názoru, že dochádza k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ taktiež uviedol, že ku dňu podania ústavnej sťažnosti porušovateľ nekoná efektívne, sústredene, nekoná v súlade s ustanovením § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), § 100 OSP a § 114 ods. 1 OSP, čo má za následok, že ochrana jeho práv v dôsledku neefektívneho konania „nedosiahla požadovanej kvality a rýchlosti rozhodnutia vo veci samej“.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uviedol, že 27. apríla 2016 „*podal sťažnosť na prietahy adresovanú predsedovi Okresného súdu Pezinok (príloha č. 6), hoc sťažnosť aplikáciou rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva – case Ištván a Ištvánová p. Slovensku, 2012, case Komanický (č. 6) proti Slovensku z r. 2012 a iné už podať nemusel pred podaním tejto ústavnej sťažnosti vzhľadom na hrubú a neospravedliteľnú nečinnosť porušovateľa v konaní na ochranu osobnosti, ktorá má byť spravídla rozhodnuté do 1-oho roka*“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v kompenzačnom konaní vedenom pod č. k. 4C/349/2012 porušené boli.“

2. Okresnému súdu Pezinok sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 4C/349/2012 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 303,08 Eur, ktoré je Okresný súd Pezinok povinný zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne - advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 349/2012.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má k dispozícii podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa ustáleného názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, I. ÚS 164/2010). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu

zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že „*dňa 27. apríla 2016 podal sťažnosť na prietahy adresovanú predsedovi Okresného súdu Pezinok (príloha č. 6), hoc sťažnosť aplikáciou rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva – case Ištván a Ištvánová p. Slovensku, 2012, case Komanický (č. 6) proti Slovensku z r. 2012 a iné už podať nemusel pred podaním tejto ústavnej sťažnosti vzhľadom na hrubú a neospravedlňujúcu nečinnosť porušovateľa v konaní na ochranu osobnosti, ktorá má byť spravidla rozhodnuté do 1-oho roka*“.

Ústavný súd v súvislosti s argumentáciou sťažovateľa opakovane zdôrazňuje, že v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (napr. IV. ÚS 26/2012, IV. ÚS 93/2012, II. ÚS 255/2015) na požiadavke využitia prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy dotknutého súdu v zásade už netrvá v prípadoch,

keď dĺžka namietaného konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bola už prima facie zjavne neprimeraná, čo však v konkrétnych okolnostiach danej veci nemožno podľa jeho názoru bez ďalšieho konštatovať (napadnuté konanie od jeho začiatku až do podania ústavnej sťažnosti trvalo tri roky a päť mesiacov).

Z príloh doložených k sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 27. apríla 2016 podal na okresnom súde sťažnosť adresovanú predsedovi okresného súdu na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 349/2012.

Vzhľadom na to, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu 17. mája 2016 predsedovi okresného súdu ešte ani neuplynula lehota na vybavenie sťažnosti na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 349/2012 podľa § 65 ods. 1 zákona o súdoch, čím teda zo strany sťažovateľa nebol poskytnutý priestor okresnému súdu na zjednanie nápravy v primeranom čase, ústavný súd posúdil podanie sťažnosti na prietahy podľa zákona o súdoch zo strany sťažovateľa iba ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predseda okresného súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na uskutočnenie opatrení proti zbytočným prietahom vo veci samej (podobne II. ÚS 376/06, IV. ÚS 48/06, II. ÚS 390/06).

Postup sťažovateľa v okolnostiach daného prípadu preto podľa ústavného súdu nemožno považovať za splnenie požiadavky namietania prietahov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (III. ÚS 44/03).

Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade, ak bude okresný súd v ďalšom období v namietanom konaní bez relevantného dôvodu nečinný, resp. v ňom bude postupovať neefektívne, nič nebráni sťažovateľovi, aby opätovne podal sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou sa bude domáhať ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2016